

Inleiding op Wezenzondag (2024): 'Verlatingsangst?'

Vandaag is het Wezenzondag: het is geen speciale zondag voor wezen (kinderen van overleden ouders), maar de naam die de zondag gekregen heeft die tussen hemelvaart en Pinksteren in zit.

Wanneer de volgelingen van Jezus het nakijken hebben: hun rabbi is uit het zicht verdwenen en nu staan ze er alleen voor. Zonder leiding.

Ze moeten op eigen kracht verder, maar hoe?

Een zelfde gevoel bekruipt Mozes, wanneer hij de opdracht krijgt om het volk verder te leiden de woestijn door. Want dat volk heeft tijdens zijn afwezigheid het gouden kalf vereerd bij gebrek aan beter...wat moet je anders als je het zicht op je leider bent kwijtgeraakt?

Ze maakten een afgod door mensenhanden. Mozes maakt korte metten met het godsbeeld – zo kan en wil hij niet verder.

Maar Mozes moet met hen verder – dat is zijn roeping.

Maar hoe?? Hij voelt zich door zijn volk verlaten...en de Eeuwige?

Trekt hij zijn handen af van dit volk??

Kan hij op Hem wel vertrouwen?

Eigenlijk gaat het vandaag om verlatingsangst: bang dat je het alleen niet kunt, dat je dan nergens bent en nergens komt. Verlaten door God en/of mensen.

Een gevoel dat misschien herkenbaar is: ik las het ook in het boek 'De jonge, de mol, de vos en het paard': **dia 1**

Iedereen is een beetje bang – zei het paard.

Maar we zijn minder bang als we samen zijn...

We gaan lezen over de angst van Mozes in Exodus 33 en over de angst van de Emmaüsgangers in Lukas 24.

In de afgelopen weken verschenen er meerdere verhalen over de WO 11 – oorlogservaringen worden alsnog gedeeld, na een levenslang zwijgen en vaak op hoge leeftijd. Omdat je er anders in stikt.

Want die ervaringen hebben invloed op je leven – ook als je ze doodzwijgt en wegstopt.

Vroeg of laat komen die herinneringen toch bovendrijven.

En wanneer die herinneringen gedeeld worden, krijgt de verteller ‘lucht’, ademt hij/zij op als het ware: dat wat zwaar op je hart lag, wordt door het delen wellicht een stukje lichter.

Maar voor dat je zover bent kun je je zo eenzaam voelen, zo van God en mensen verlaten.

Verdriet isoleert je, omdat je denkt dat je de enige bent die dat verdriet zo voelt.

Omdat andere mensen het wellicht niet kunnen begrijpen, omdat zij niet hebben meegemaakt wat jij hebt meegemaakt, zij zijn er niet bij geweest.

Dus houdt je het voor jezelf. Bang voor onbegrip van de ander.

Ook dat is verlatingsangst.

In de praatgroep voor mensen die een naaste verloren hebben kwam o.a. ter sprake hoe je nu moet omgaan met het verdriet en het gemis. Blijf je stilstaan bij wat was of probeer je een eigen weg te zoeken en hoe doe je dat dan?

Iedereen heeft zijn of haar eigen verhaal en ervaring. Niet één is dezelfde.

Door een verlieservaring verander je. Je wordt een ander mens en die moet je eerst ontdekken. Voor jou als nabestaande staat de wereld stil, terwijl intussen alles en iedereen om je heen gewoon doorgaat alsof er niets aan de hand is.

Alsof er geen wereld van verschil is voor het overlijden (of welk verlieservaring ook) en daarna... Hoe moet je nu verder?

Wil je wel verder? Kun je dat ook? Waar haal je de moed en kracht vandaan?

Hoe vind je weer balans in je leven?

Mozes zoekt het bij de Eeuwige. Van het volk kan hij weinig verwachten: na het gedoe rondom het gouden kalf is hij het vertrouwen in zijn volk kwijt. Verlaten door zijn eigen volk. Hoe moet hij verder? Hij legt die vraag bij de Eeuwige neer. Het is immers Zijn idee geweest! Mozes is degene die het volk Israël uit Egypte, uit de slavernij heeft geleid en nu door de woestijn loodst.

Angst slaat Mozes nu om het hart om verder te trekken. Hij wil weten wat Gods plannen zijn, want die onzekerheid vreet aan hem. Komen ze ooit uit deze crisis?

Dan klinkt daar die vraag:

Moet ik dan zelf meegaan om jou gerust te stellen, Mozes? (v.14)

Dat is voor Mozes geen vraag; natuurlijk moet de Eeuwige meegaan anders begint hij er niet eens aan! Mozes voelt zich door zijn volk verlaten – hij moet er niet aan denken als de Eeuwige hem ook zou verlaten. Verlatingsangst bekruipt hem. Niet zonder de Eeuwige!
Geen stap zet hij meer...

In de 2^e lezing lezen we over twee mannen die ten einde raad zijn. Verlaten door hun rabbi, omdat hij ter dood gebracht was. Berichten over het lege graf brachten hen alleen maar in verwarring en twijfel; somber gestemd zijn ze op weg naar huis.

Onderweg komen ze een man tegen, die hen aanspreekt en hen hun verhaal laat vertellen.

De Emmausgangers ervaren hoe heilzaam het is om hun verlieservaring kwijt te kunnen.

Iemand die niet al voorbijlopend vraagt: ‘alles goed?’ ...maar een luisterend oor heeft en met hem mee loopt!

Carel ter Linden schreef daar al eerder over: ‘*Als iemand mij vroeg, hoe het met me ging, dan zei ik wel eens: dat hangt er van af, hoeveel tijd je hebt*’ (uit: ‘Een land waar je de weg niet kent’, p.35).

Al vertellend, worden de Emmausgangers over hun verdriet heen getild en komt hun rabbi hen ineens heel levendig voor de geest. Alsof hij er bij was. Voelbaar.

Ze leven er van op!

Twee teksten die ons willen vertellen dat in tijden van crisis het zò belangrijk is dat je ondanks alles die ene voet voor de andere zet, in beweging komt, in vertrouwen dat je niet de eerste bent en ook niet de laatste, maar dat vele mensen je zijn voorgegaan zonder te weten hoe en waarheen. In vertrouwen ook dat je niet alleen hoeft te gaan.

Wacht even - er is ook duidelijk een verschil toch?

Mozes zoekt en vindt zijn steun bij de Eeuwige en de Emmaüs-gangers vinden troost en bemoediging bij die ‘toevallige’ voorbijganger...

Waar moeten of kunnen we steun en troost zoeken?

Bij God of bij mensen?

Of....zou het zo kunnen zijn dat we ook via mensen de Eeuwige kunnen ervaren?

Zoals Eetty Hillesum gelooft: dat er in ieder mens iets van God is. Bij de één duidelijk zichtbaar, ligt het aan de oppervlakte en bij de ander moeten we dieper graven.

Maar zou dat ook niet de bedoeling zijn?

Dat we elkaar in en door het leven heen helpen?

Dia 2!

We hebben allemaal een reden nodig om door te gaan, zei het paard. Wat is het jouwe?

Jullie drieën, zei de vos.

Thuiskomen, zei de jongen.

Thuiskomen bij elkaar: elkaar onderdak bieden, schuilen bij elkaar als het nodig is...

Verlatingsangst kan je belemmeren om door te gaan, om in beweging te komen en die stap vooruit te zetten. Hoe belangrijk is het dat er mensen op je weg zijn, die willen luisteren naar je verhaal. **Dia 3!!**

Die met je mee òp lopen en de tijd nemen om jouw herinneringen aan die ene te kunnen vertellen. Zodat je weer kunt opademen, je hart kunt luchten om daarna weer verder te kunnen gaan.

Dan begrijp ik ineens ook die woorden in Exodus waar staat dat Mozes de Eeuwige alleen *van achteren* kan zien. Pas achteraf kun je misschien zeggen, dat de Eeuwige bij je was op het moment dat het nodig was. Zoals het bekende gedicht zo mooi verwoordt:

*Ik droomde eens en zie ik liep aan 't strand bij lage tij
Ik was daar niet alleen want ook de Eeuwige liep aan mijn zij
We liepen zo het leven door en lieten in het zand
Een spoor van stappen twee aan twee - de Eeuwige liep aan mijn hand*

*Ik stopte en keek achter mij en zag mijn levensloop
In tijden van geluk en vreugd van diepe smart en hoop
Maar toen ik goed het spoor bekeek zag ik langs heel de baan
Daar waar het juist het moeilijkst was maar één paar stappen staan*

*Ik zei toen: Eeuwige, waarom dan toch? Juist toen ik u nodig had
Juist toen ik zelf geen uitkomst zag op het zwaarste deel van het pad
De Eeuwige keek mij vol liefde aan gaf antwoord op mijn vragen:
M'n lieve kind toen het moeilijk was toen heb ik jou gedragen.*

Helmond, Corine Beeuwkes-van Ede